

Az önkéntes mentőszervezetek és az önkéntes területvédelmi tartalékos rendszer kialakításának és kapcsolódási pontjainak bemutatása, az együttműködés fejlesztési lehetőségei Vas vármegyében

II. rész

Presentation of the development and interfaces of the volunteer rescue organizations and the volunteer territorial reserve system, possibilities for the development of cooperation in Vas County

Part II.

Kiss Péter tű. alezredes
szerző

Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, polgári védelmi felügyelő
Email: peter.kiss@katved.gov.hu
ORCID: 0000-0002-8667-4705

Dr. Bognár Balázs Lajos tű. dandártábornok
társszerző

Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, igazgató
Email: balazs.bognar@katved.gov.hu
ORCID: 0000-0002-6029-1917

Babos Sándor őrnagy
társszerző

MH 17. Hadkiegészítő és Toborzó Iroda – Vas vármegye, irodavezető
Email: babos.peter@mil.hu
ORCID: -

Absztrakt:

Az önkéntesség, az önkéntes feladatvállalás több évszázados múltra tekint vissza a magyar társadalomban. Az önként vállalt kötelezettségek magas szintű ellátása, és a cél érdekében végzett áldozatkész munka, az a történelmi hagyomány, melyre a katasztrófavédelem az önkéntes mentőszervezetek, míg a Magyar Honvédség az önkéntes területvédelmi tartalékosok rendszerét tudta felépíteni. A két szervezet között számos kapcsolat alakult ki, melyek fejlesztése biztonságosabb környezetet biztosíthat az állampolgároknak. Tanulmányunkban a szervezetek kialakulásának elemzésén át, az együttműködés fejlesztésére keresünk a gyakorlatban is használható válaszokat.

Kulcsszavak: Önkéntesség, katasztrófavédelem, honvédelem, lakosságvédelem, polgári védelem, együttműködés, fejlesztés, képzés, módszertan, kutatás, projektek

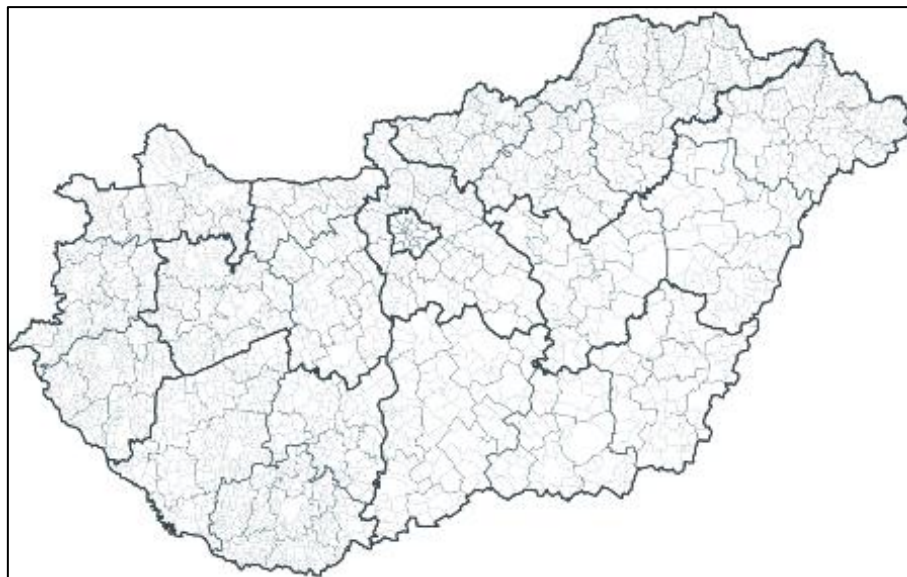
Abstract:

Volunteering and voluntary work has a centuries-old history in Hungarian society. The high level of volunteering and sacrifice for the purpose is the historical tradition on which the disaster management has been able to build the system of volunteer rescue organizations and the Hungarian Defence Forces the system of volunteer field defence reservists. Many links have been established between the two organizations, the development of which can provide a safer environment for citizens. In our study, we look for practical answers to improve cooperation through an analysis of the development of these organizations.

Keywords: Volunteering, disaster management, national defence, public protection, civil protection, cooperation, development, training, methodology, research, projects

1. KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

Az önkéntes mentőszervezetek és az önkéntes területvédelmi tartalékos rendszer deklarálta a hivatásos szervek kiegészítésére, és tehermentesítésére jött létre. A megalakulást mindkét rendszer esetében elősegítette, hogy Magyarországon az önkéntes szerepvállalás nagy múltra tekint vissza és manapság is benne van az állampolgárok mindennapjaiban.

1. kép: Magyarország közigazgatási beosztása (Forrás: ld. [1])

A két eltérő struktúrájú szervezet alapfeladata eltérő, de mégis hasonló. Ha a védelem és biztonság stratégia szemszögéből nézzük, akkor az önkéntes területvédelmi tartalékos rendszer alapvetően fegyverrel szolgálja a hazát, míg az önkéntes mentőszervezetek fegyver nélkül, szakesszűkökkel vesznek részt az ország szolgálatában, de mindegyikük Magyarország biztonságának fontos sarokpontja.

2. kép: Vas vármegye közigazgatási beosztása (Forrás: ld. [2])

1.1 Az együttműködés területei Vas vármegyében

Az együttműködés szorosabbá tétele érdekében a Vas VMKI és a Magyar Honvédség Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság 2021. október 16-án Együttműködési Megállapodást kötött [3].

A korábbi együttműködést további szintre emelve, az együttműködési megállapodás egységes keretbe foglalta és meghatározta azokat a stratégiai prioritásokat, melyek mindkét szervezetnek fontosak. Kiterjed a szakmai konzultációkra, a lakosság és a személyi állomány felkészítésére, a logisztikai képességek összehangolására, a segítségnyújtás megszervezésére és végrehajtására is. A két szervezet vállalta a rájuk vonatkozó, különleges jogrendi időszak feladatok, valamint a katasztrófavédelemmel összefüggő jogszabályok, a közjogi szervezetszabályzó eszközök által meghatározott feladatok végrehajtásában történő kölcsönös segítségnyújtást, közreműködést. Ugyancsak megállapodtak a Felek, hogy egymás részére tájékoztatást nyújtanak a nagy kiterjedésű, számos ember életét veszélyeztető – katonai erőket és eszközöket is érintő – katasztrófák megelőzése, következményeinek felszámolása során [3].

3. kép: Az együttműködési megállapodás aláírása, 2021. október 16.
(Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

Az együttműködési megállapodásban rögzítésre került, hogy a hivatásos állománytagjaik konzultációkon vesznek részt, ismereteiket, tapasztalataikat egymásnak átadják, a kölcsönös érdeklődésre számot tartó szakterületeken kutató munkát végeznek. Az együttműködési megállapodás lehetőséget biztosít arra, hogy a kijelölt személyi állomány a szervezetek speciális tanfolyamain felkészüljön a katasztrófavédelmi feladatok ellátására, egymás szakembereit a tevékenységükkel összefüggő szakmai továbbképzésekre, konferenciákra, gyakorlatokra delegálja [3].

4. kép: Az együttműködés fokozásának első lépései a „Savaria 2015 – PINKA 2015” gyakorlat keretében 2015. június 6. (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

Az együttműködés kereteit nagyban meghatározza, hogy a vármegyében a MH Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság által működtetett 17. Hadkiegészítő és Toborzó Irodával és a MH 83. Poppr Emil Területvédelmi Zászlóalj önkénteseivel közösen lehetséges a felkészítések, és a közös gyakorlatok szervezése, lebonyolítása.

1.2 Gyakorlatok

Vas vármegyében több gyakorlat segítette elő az együttműködést az önkéntes területvédelmi tartalékosokkal. Az együttműködés 2018. évben indult, amikor akkori elnevezéssel „megyei komplex védelmi igazgatási, honvédelmi, téli felkészülési gyakorlat” keretében a felsőcsatári, illetve az M86-os kárhelyszíneken a területvédelmi zászlóalj megfigyelőkkel vett részt. (Ez még a zászlóalj személyi állományának feltöltése előtti időszak) [4].

Az első és a további összes gyakorlat során minden esetben a valósághű helyzetekre legjobban hasonlító scenáriók kerültek felállításra. Igazodva a gyakorlat helyszínéül szolgáló közigazgatási egységre, településre jelentkező azonosított kockázatokhoz, a résztvevő állomány gyakorolta a különböző körülmények között végrehajtott komplex mentési feladatokat, a megerősítésre érkező szomszédos területek mentő egységeivel való együttműködést, lakosságvédelmi feladatokat, a mentésben résztvevő szervezetek közötti információáramlást, és a reagáló képesség erősítését. A gyakorlatok kiemelt hozadéka lett a káresemények felszámolása során az együttműködés fejlesztése, a reagáló képesség növelése a mentésbe, kárfelszámolásba, helyreállításba bevont szervezetek tagjai között [5].

5. kép: Az együttműködés szorosabbá tétele a megyei komplex védelmi igazgatási, honvédelmi, téli felkészülési gyakorlat keretében 2018. november 17. (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

2019. június 1-én a „Vasi védelem 2019” gyakorlat keretében Nick településen a Celldömölki Járási Kemenesalja Mentőcsoporttal, a Sárvári Járási Rába Mentőcsoporttal, a Pápai Járási Griff Mentőcsoporttal valamint a Nick Települési Önkéntes Mentőcsoporttal közösen gyakorlatot a területvédelmi tartalékosok 50 fős kontingense. A területvédelmi önkéntesek részt vettek a vízkárelhárítási feladatokban, lakosságvédelmi feladatokban és ellenőrző áteresztő pontok működtetésében [6].

6. kép: „Vasi védelem 2019” gyakorlat, 2019. június 1. (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

Ugyancsak 2019. évben az ÖTT-k részt vettek a SI-HU-A projekt részeként megvalósuló nemzetközi katasztrófa-elhárítási együttműködési gyakorlatban is.

2019. október 19-én az „Összefogás 2019” nemzetközi gyakorlat keretében Szakonyfalu településen a Körmenyi Járási Rábavölgye Mentőcsoporttal, a Szentgotthárdi Járási Hármashatár Mentőcsoporttal, a Vasvári Járási Hegyhát Mentőcsoporttal, valamint szlovén és osztrák önkéntes tűzoltó egységekkel közösen gyakorlatoztak a honvédek 62 fővel. A nemzetközi együttműködés keretében az önkéntes tartalékosok részt vettek vízkárelhárítási, lakosságvédelmi, kutatási-mentési, zárási és forgalomirányítási feladatokban [7]. 2021. október 16-án az ÖTT önkéntesei közösen gyakorlatoztak Szentpéterfán a települési mentőcsoportok komplex gyakorlata keretében 55 fővel. A feladatellátás során a Pinka menti mentőcsoportok (Horvátlövő, Pornóapáti, Szentpéterfa, Vaskeresztes Települési Önkéntes Mentőcsoportjai) és a Balogunyom, Ják, Kisunyom Települési Önkéntes Mentőcsoportok állományával közösen vízkárelhárítási, keresés-kutatási, elsősegélynyújtási, mentesítési, lakosságvédelmi feladatokat láttak el a honvédek [8]. A SI-HU-A projekt részeként 2021. évben is megvalósuló nemzetközi együttműködési gyakorlatba is bevonásra kerültek az ÖTT önkéntesei 2021. november 6-án, Alsószőlőn. A felkészítések és gyakorlatok kiváló alapot teremtettek a honvédelmi-rendvédelmi-civil együttműködés, és a határon átnyúló segítségnyújtás fejlesztéséhez. A sikeres gyakorlatok megfelelő kiindulópontot biztosítanak az együttműködés további fokozására és a közös együtt gondolkodás fejlesztésére.

7. kép: „Összefogás 2019” gyakorlat, 2019. október 19. (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

8. kép: Komplex gyakorlat, 2021. október 16. (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

9.kép: Együttműködési gyakorlat, 2021. november 6. (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

1.3 Önkéntesek toborzása

Az önkéntes mentőszervezetek és az ÖTT alapvetően a társadalom ugyanazon rétegét célozzák meg állományuk kiegészítése, feltöltése érdekében. A magyar állampolgárok közül a 18. életévét betöltött, de a mindenkori nyugdíjkorhatárt el nem ért, büntetlen előéletű, mentálisan és egészségügyi szempontból is egészséges embereket kívánják megszólítani toborzásaik közben. Az önkéntesek toborzása és rendszerbe állítása mindkét szervezetnél prioritást élvez. Az állomány feltöltésére többféle módszer létezik, melyet használnak a hivatásos katasztrófavédelmi és honvédségi szervek is:

Toborzó kampányok

A létszám fejlesztésére indított kampányok céljaival egybevetve az állampolgárok nagyobb társadalmi szerepvállalásának ösztönzése, bennük az önkéntesség erősítése.

10.kép: Toborzó Emlékfutás, 2022. május 10. (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

A kampányok során tapasztalat, hogy akkor érhető el az emberekben hosszú távú pozitív változás, és akkor sikeres a program, ha a többszereplős folyamatban a felek megismerik egymás igényeit, elvárásait, és a célokat, az elvárt eredményt jól definiálva, azokat a folyamat egésze alatt szem előtt tartva közösen felkészülnek a feladatra. A közös munkát jelentősen befolyásolhatja a helyszín típusa is. A toborzások során mindkét szervezet saját arculati elemeivel felvértezett információs pontokon keresztül kereste meg az állampolgárokat, ahol a magyar honvédségnél illetve a katasztrófavédelemnél szolgálatot teljesítő, többnyire hivatásos állományú kollégák adtak tájékoztatást az érdeklődőknek. A kampányok során külön kellett figyelni arra, hogy a toborzási helyszíntől kiválasztott településeken a polgármester, a jegyző és bár nem vezető beosztású személy, de a közbiztonsági referens az, akihez a lakosság első körben felvilágosításért fordul, ezért az ő tájékoztatásuk és megfelelő információval való ellátásuk kiemelt jelentőséggel bír.

A két szervezet által lebonyolított kampányok legtöbbször egymás támogatásával valósultak meg, ahol a lakosság teljes körű információt kapott a szervezetekről.

Civil rendezvényeken megjelenés

Hasonlóan a toborzó kampányok szervezéséhez, de nem éves ütemezés szerint, kiváló alkalmat teremtettek a különféle rendezvényeken való megjelenések az ÖMCS és az ÖTT állomány kiegészítésére. Ilyen megjelenések általában a nagyobb, több napos, vagy a rövidebb időtartamú, de nagy tömegeket megmozgató rendezvények (pl. Savaria Történelmi Karnevál, Kőszegi Ostromnapok, stb.). Vas vármegyében jellemzően ezek a városok kulturális programjai, országos jelentőségű vásárok, a katasztrófák elleni védekezésben résztvevő szervek és szervezetek rendezvényei voltak, és a tervek szerint a jövőben is kiemelt szerepet fognak betölteni az utánpótlás és a lakosság megnyerésének eszköztárában.

11.kép: Toborzó Emlékfutás, 2022. május 10. (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

Ahhoz, hogy mindenki számára az ÖMCS és ÖTT tagsága hasznos időtöltést jelentsen, és elérjük a magyar társadalom minél szélesebb rétegeit, továbbra is törekedni kell az ilyen megjelenésekre. A toborzásoknál bevált módszer szerint, saját arculati elemeivel felvértezett információs pontokon keresztül keresték meg az állampolgárokat, ahol a honvédségnél illetve a katasztrófavédelemnél szolgálatot teljesítő, többnyire hivatásos állományú kollégák adtak tájékoztatást az érdeklődő civileknek.

Itt is meg kell említeni, hogy külön figyelmet szenteltek a honvédség és a katasztrófavédelem tagjai arra, hogy a rendezvényt szervező településeken a polgármester, a jegyző és a közbiztonsági referens korrekt és pontos tájékoztatást és megfelelő információt kapjon a megjelenés céljáról.

Tanintézeti órák, szakkörök tartása

A honvédség és a katasztrófavédelem is kiemelten foglalkozik az ifjúság felkészítésével, nevelésével. A katasztrófavédelem részére a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet határozza meg a tanulóifjúság katasztrófavédelmi felkészítését. A honvédség részére a Honvéd Kadét Programról, valamint a hazafias és honvédelmi nevelés támogatásáról szóló 42/2021. (VIII. 31.) HM utasítás határozza meg az ifjúsággal kapcsolatos felkészítési feladatokat. Az ifjúság oktatása tanmenet szerint a hivatásos szervek és a tanintézmények egyedi megállapodása szerint történik. Vas vármegyében, Szombathelyen a Vas Megyei Szakképzési Centrum Savaria Technikum és Kollégiumban, Vépen a Kisalföldi Agrárszakképzési Centrum Vépi Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégiumban van a belügyi rendészeti ismeretek tantárgyon belül katasztrófavédelmi ismeretek, míg Szombathelyen a Premontrei Rendi Szent Norbert Gimnáziumban katonai alapismeretek oktatása a diákoknak.

12.kép: Interaktív rendészeti óra, 2022. május 18. (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

A tanmenetek összeállításában a hivatásos szervek delegált oktatói és az iskolák oktatásszervezésért felelős pedagógusai vesznek részt, melyeket a Belügyminisztérium, a Honvédelmi Minisztérium, valamint az Oktatási Hivatal előírásai szerint készítenek el. Az oktatói-nevelői munka során fontos szempont a felelős állampolgári gondolkodás kialakítása, és a pályaorientáció. A tanított diákok kedvet kapnak az önkéntes tevékenységhez és 18 éves koruk betöltése után szerepet vállalnak vagy az önkéntes mentőszervezetek vagy a területvédelmi tartalékosok munkájában. Közülük egyre többen akár mindkét szervezetben is tevékenykednek.

Egyéb humán erőforrás növelési lehetőségek

A fenti tevékenységek mellett a katasztrófavédelem és a honvédség az együttműködő civil szervezeteken keresztül is eléri a célcsoportokat. Általában kitelepüléssel, esetlegesen a civil szervezet egyéb rendezvényein való részvétellel.

13.kép: Vas megyei tűzoltó találkozó, 2022. május 28. (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

A szervezett formák mellett népszerű továbbá az önkéntes jelentkezések rendszere is. Ezen esetben a jelentkező családi, baráti vagy ismerősi köre ajánlására keresi fel a hivatásos szervezeteket, vagy a szervezetekben tagságot vállaló ismerős hozza be rendszerbe.

2. FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK

2.1 Elméleti és gyakorlati képzések, oktatás

Az oktatások jellemzően ütemezetten, előre elkészített oktatási tematika szerint zajlanak mindkét szervezet esetében.

14.kép: ÖTT állomány képzése a Szombathelyi Hivatásos Tűzoltóparancsnokságon (Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

Az önkéntes mentőszervezetek képzése során alapvető szempont, hogy nemcsak a békeidőszaki normál működés feladatait, hanem a természeti és civilizációs katasztrófák, valamint a fegyveres összeütközések során jelentkező feladatokat is megtanulják az önkéntesek. Az ÖTT állománya elsődlegesen a fegyveres összeütközések során végrehajtandó feladatát sajátítja el, de a képzésükben kiemelt szerepet kap a katasztrófák elleni védekezés során végrehajtandó honvédségi feladatok ellátása is. A tanulmány terjedelmi korlátai miatt a fejlesztési lehetőségeket, javaslatokat csak felsorolásszerűen tesszük közzé. Részletes kidolgozásuk a jövőben megvalósítható feladat.

2.1.1 Önkéntes Mentőszervezetek képzésének fejlesztési lehetőségei

Az önkéntes mentőszervezetek képzését a katasztrófavédelem szervei jelenleg a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendeletben meghatározott témakörök alapján végzik, alapvetően a békeidőszaki polgári védelmi és lakosságvédelmi feladatokra koncentrálnak [9]. Javasoljuk a különleges jogrend, a fegyveres összeütközések időszakában végrehajtandó polgári védelmi feladatok oktatását is, hisz a XXI. század új kihívásai között a fegyveres konfliktusok egyre gyakoribb megjelenésére lehet számítani. Az ismereteket nem elkülönített képzésben, hanem a békeidőszaki feladatok oktatásával is meg lehet tartani vagy „szeminárium” jelleggel is végezhető.

Elméleti és gyakorlati ismeretek:

- a polgári védelmi kötelezettség, a polgári védelmi szervezet, a polgári védelmi kötelezettséggel összefüggő jogok és kötelezettségek a fegyveres összeütközések időszakában;
- a lakosság riasztásával kapcsolatos feladatok;
- közreműködés a kiürítésben és befogadás;
- óvóhelyek létesítésében, fenntartásában, működtetésében közreműködés;
- elsőtétítési rendszabályok alkalmazásában közreműködés;
- a lakosság és a lakosság ellátásához szükséges nemzetgazdasági javak mentésében közreműködés;
- elsősegélynyújtásban, lelki gondozásban közreműködés;
- tűzoltás (40 órás alaptanfolyam elvégzése modulszerűen);
- a veszélyes területek felderítésében és megjelölésében közreműködés;
- vegyi- és sugármentesítés, fertőtlenítés és hasonló óvintézkedésekben közreműködés;
- szükségesszállásolásban és ellátásban közreműködés;
- a hadműveletek által sújtott területek rendjének helyreállítására és fenntartására hozott szükségintézkedésekben közreműködés;
- a létfontosságú közművek működési feltételeinek gyors helyreállításában közreműködés;
- a halottakkal kapcsolatos halaszthatatlan járvány- és közegészségügyi, továbbá kegyeleti és egyéb adminisztrációs feladatok ellátásában közreműködés;
- közreműködés a lakosság túléléséhez szükséges nélkülözhetetlen létesítmények működőképességének fenntartásában,
- gyakorlás, gyakoroltatás, esettanulmányok megoldásával, elemzésével;
- együttműködés a Magyar Honvédség alakulataival, közös terepen végrehajtandó gyakorlatok;
- pilot program keretében angol nyelvű rádióforgalmazás, annak szabályai, ismeretanyaga és oktatása az önkéntes területvédelmi tartalékosokkal együtt;

- térképek és a tájoló használatának alapszintű elsajátítása.

Az önkéntes mentőszervezetek tagjainak képzését a katasztrófavédelem szakemberei végzik. Központi szinten a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (továbbiakban: BM OKF), területi szinten a vármegyei igazgatóságok, helyi szinten a katasztrófavédelmi kirendeltségek és a hivatásos tűzoltóparancsnokságok. A kiképzésekre a jogszabályi háttéren kívül a BM OKF által kiadott közjogi szervezetszabályzó eszközök adnak keretet.

A képzendő köre azonban az önkéntes állománynál megáll, ezért javasoljuk a felkészítők továbbképzését is. A továbbképzésekre hatékony képzési forma a tréningrendszer, melyben a szakmai fejlesztéseken kívül pedagógiai, pszichológiai képzést kaphatnának a hivatásos katasztrófavédelmi szerv szakemberei. Emellett a fegyveres összeütközések időszakában végrehajtandó lakosságvédelmi feladatok oktatásához elengedhetetlen a vármegyében lévő ÖTT zászlóalj szakembereinek segítsége a katasztrófavédelem szakembereinek képzésében.

2.1.2 Önkéntes Területvédelmi Tartalékosok képzésének fejlesztési lehetőségei

Az Önkéntes Területvédelmi Tartalékosok képzése jelenleg modulszerűen, egységes kiképzési terv alapján történik alapvetően a honvédelmi feladatokra való felkészítés körében. Javasoljuk a személyi állomány képzésének kiegészítését a katasztrófák elleni védekezéssel kapcsolatos feladatok, lakosságvédelmi feladatok oktatásával. Az ismereteket nem elkülönített képzésben, hanem új modul szerint vagy külön „szeminárium” jelleggel is meg lehetne tartani.

Elméleti és gyakorlati ismeretek:

- tűzoltás (40 órás alaptanfolyam elvégzése modulszerűen);
- veszélyeztetett területről a lakosság kitelepítésével, kimenekítésével kapcsolatos feladatok;
- a lakosság befogadásával, szükségelhelyezésével kapcsolatos feladatok;
- közreműködés egyéb lakosságvédelmi feladatokban;
- a lakosság kivonásának útvonal biztosításával kapcsolatos feladatok;
- közreműködés a kitelepített lakosság ideiglenes ellátásában (élelmiszer, ivóvíz, fektetési anyag), egészségügyi ellátásában;
- rendfenntartási feladatokban közreműködés a lakosságvédelmi feladatok végrehajtása során;
- a vizek kártételei elleni védekezésben való közreműködés feladatai (árvíz és belvíz elleni védekezési technikák elsajátítása, helyi vízkárok elleni védekezési feladatok, vizek havariaszerű szennyeződése elleni védekezésben a közreműködés feladatai);
- a rendkívüli időjárás esetén végrehajtandó lakosságvédelmi feladatok (veszélyes fa eltávolítás, ideiglenes megtámasztás, lakóépületek ideiglenes lakhatóvá tétele) ellátásában közreműködés;
- vezetési pont létesítése, vezetésbiztosító tevékenység nagy kiterjedésű káresemények során;
- a lakosság létfenntartásához szükséges anyagi javak védelmében közreműködés (állatállomány, mezőgazdasági termékek megóvására teendő előzetes feladatok végrehajtásában közreműködés);
- mentesítési és fertőtlenítési feladatokban közreműködés;
- közreműködés a hátrahagyott anyagi javak őrzés-védelmével kapcsolatos feladatokban.

Az ÖTT állománynak a fentebb felsorolt kiképzéshez szükséges a zászlóalj kiképzőtisztjeinek, altisztjeinek polgári védelmi és lakosságvédelmi feladatokra történő felkészítése. Javasoljuk, hogy a vármegyei katasztrófavédelmi igazgatóság irányításával területi szinten tréning formában lehessen a képzéseket elvégezni.

A tréningekhez kiváló alapot teremt a már meglévő kiváló kapcsolat a katasztrófavédelem és a honvédség között. Ez mind elméleti, mind gyakorlati relációban biztos háttérrel jelent a képzésekhez.

Az önkéntesek nyelvi képességének fejlesztése okán, melyet mindkét szervezet használhat, kezdeményezzük angol – magyar – német – szlovén – horvát – szerb – román –szlovák egységes katasztrófavédelmi szószedet kialakítását, együttműködve a Nemzeti Közszerződési Egyetem Idegen nyelvi és Szaknyelvi lektorátusával.

2.2 Önkéntesek utánpótlásának fejlesztési lehetőségei

Megalakulásuk óta folyamatosan fennálló megoldásra váró feladat az állomány fluktuációjának csökkentése, új állománytag felvétele mind az önkéntes mentőszervezetek, mind az önkéntes területvédelmi tartalékosok állományába. Véleményünk szerint az eddigi toborzó és népszerűsítési akciók mellett új lehetőségek megteremtésével is növelhető az önkéntes létszám és a szervezetek megtartó ereje.

A cél eléréséhez talán a legfontosabb szempont, hogy a magyar társadalomban kialakítsuk, vagy jobban mondva fejlesszük a tudatos állampolgári felelősségérzetet.

2.2.1 Védelmi és biztonsági önképző körök

A katasztrófavédelem és a honvédség által a lakosság képzésére, az önkéntesség erősítésére indított kampányok céljaival egybevetve az állampolgárok nagyobb társadalmi szerepvállalásának ösztönzése. Az önkéntesség propagálása során azt tapasztaltuk, hogy akkor érhető el az emberekben hosszú távú pozitív változás, és akkor lesz sikeres a program, ha a többszereplős folyamatban a felek megismerik egymás igényeit, elvárásait, és a célokat, az elvárt eredményt jól definiálva, azokat a folyamat egésze alatt szem előtt tartva közösen felkészülnek a feladatra. A közös munkát jelentősen befolyásolhatja a helyszín típusa, hisz az állampolgárok többségét frusztrálja, ha számukra idegen, egyenruhás, szigorú szabályok szerinti szervezet otthonául szolgáló létesítményben kell megjeleníteniük, arról nem is beszélve, hogy ott még oktatást is kapnak. Bizonyos emberek számára barátságosabb helyszínt jelent közvetlen lakókörnyezetük, ahol könnyebben meg is nyílnak a felkészítést végzők előtt.

Ilyen előfeltételek következtében az önkéntesek toborzása az érintett célcsoport lakókörnyezetéhez közel, már az ügy elhivatott segítőinek bevonásával érhető el nagyobb eredménnyel. A folyamatnak színtere lehetne a „Védelmi és biztonsági önképző körök” (továbbiakban: önképző körök) rendszere. Az önképző körök öntevékeny csoportként funkcionálnának, melyek saját maguk által meghatározott időközönként szerveznének foglalkozásokat. Létrehozásuk minden nagyobb településen javasolt lenne vagy a vármegyei önkéntes mentőszervezet, vagy az önkéntes területvédelem égisze alatt. A csoportok tagságába minden olyan ember beléphetne, akit érdekel valamilyen szinten saját és lakókörnyezetének biztonsága. A foglalkozások időbeosztását az önképző kör tagsága határozhatná meg. A képzéseken mindenki saját akaratából vehetne részt. A csoportok indulásakor, illetve tevékenységük közben a katasztrófavédelem és a honvédség hivatásos állománya képzéseket, bemutatókat tarthatna, valamint külön felkérésre a társ- és együttműködő szervek is szervezhetnének foglalkozásokat a körökben. Az önképző körökben való részvétel díjmentes lenne, minden állampolgár számára biztosítható a belépés lehetősége.

A működési célok meghatározása a katasztrófavédelem és a magyar honvédség közös feladata lenne. Létrehozásukkal olyan láncolat jöhetne létre, mellyel a lakosság eddig nehezen elérhető, széles rétege is megközelíthetővé válna, és az érdeklődő állampolgárokból könnyebb az önkéntes szervezetek fluktuációjának csökkentése.

Az önképző körök megvalósítása előtt fel kell mérni, hogy a katasztrófavédelem és a magyar honvédség állományában ki rendelkezik olyan személyes kompetenciákkal, mint az elhivatottság,

felelősségtudat, kitartás, rugalmasság, szervezőkészség, és olyan társas kompetenciákkal, mint a kapcsolatteremtő és kapcsolatfenntartó készség, meggyőzőkészség. A felméréssel egy időben meg kell keresni a jelenlegi önkéntesek közül azokat, akikben szintén megvannak a felsorolt egyéni és társas kompetenciák. A települések polgármestereivel közösen lakossági fórumot kellene szervezni, ahol az önképző kör megalakításával kapcsolatos tájékoztatást kapnának az érdeklődő emberek. A fórum szervezése során célszerű lenne kitérni arra is, hogy a települési önvédelmi képesség fokozása érdekében jön létre a csoport, és mint a város vagy falu érdekében tevékenykedő szervezetnek helyben kell működési helyszínt biztosítani. Ezt követően megalakulhat az önképző kör. A csoportok mellé a hivatásos állományból csoporttámogatót javasunk kijelölni, lehetőleg azon a településen lakót, ahol megalakult az önképző kör. A megalakulásról a média útján tájékoztatni kellene a közvéleményt. Ezután kezdődhetne az érdemi munka a csoportokban.

A részvétel ingyenes, az összejövetelek helyeül pedig bármelyik polgármesteri hivatal, vagy önkormányzati fenntartású intézmény helyisége megfelel.

2.2.2 Védelmi tematikus napok szervezése

A toborzások sarokpontja volt és lesz mindig, hogy milyen módon lehet megfogni a hallgatóságot. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a személyes élmények előadása, a múltbeli történések prezentálása jobban megéri a hallgatóságot, mint a száraz tudásanyag közvetítése. Ennek az áthidalására szükséges olyan alkalmak szervezése, ahol egy adott témához vagy eseményhez köthető ismeretek közvetítése megvalósulhat az érdeklődők felé. Ez irányú „úttörő” kezdeményezések már láthatók néhány vármegyében.

Ilyen alkalmak lehetnek a lakosság részére a katasztrófavédelem és/vagy a magyar honvédség által szervezett tematikus napok. A tematikus napoknak mindig lenne egy vezér gondolata, amely lehet bármely, a múltban bekövetkezett eseményre való visszaemlékezés, a káreset elemzése, vagy valamely neves évfordulóhoz, esetleg világnaphoz köthető rendezvény is. A tematikus napokon a védelmi és biztonsági ágazat szakemberei mellett külsős előadók, akik önként vállalják a részvételt, is szerepet kapnának. A részvétel lehetőségéről a lakosságot értesíthetjük a média útján, kiemelve, hogy a részvétel ingyenes. A tematikus napok szervezése jogszabályi akadályba nem ütközik, költségigénye minimális.

15.kép Rendvédelmi Nap Szombathelyen, 2019. április 16.
(Forrás: Vas VMKI fotóarchívuma)

2.2.3 Követendő példa népszerűsítése

Az állampolgárok, főleg az aktív életkorban lévők, értékrendjében a családi háttér és az életkori sajátosságok mellett komoly szerepe van mind a bulvár, mind pedig a közösségi médiának. Nem egy idealizált példaképet követnek, hanem saját személyükhöz hasonlítják az általuk ismert személyek vágyott tulajdonságait. Az emberek közötti kommunikációs szakadék mélyül, a felnövekvő generációk bezárkóznak saját világukba, ahol a virtuális kapcsolatok nyernek teret.

Ebben a virtuális környezetben főleg a fiatalok úgy értelmezik a nagybetűs élet dolgait, mintha az folyamatos verseny lenne, az érvényesüléshez folyamatos jelenlét, hatalmas lelki és szellemi energia, jó fellépés, kapcsolatok és szerencse szükségeltetik. Az online média szerepét kihasználva a magyar honvédség és a katasztrófavédelem is követendő példaképet tud nyújtani az embereknek.

Mind a katasztrófavédelem, mind a magyar honvédség állományában vannak olyan kollégák, akiket példaként állíthatunk eléjük. Olyan szakemberek, akik alulról építkezve, kemény munkával jutottak el az ismertséghez. Sokszor azok a hétköznapi emberek jelenthetnek követendő példát, akik mind hivatásukban, mind családi kapcsolataikban kiegyensúlyozottságot mutatnak. A lakosság befolyásolásának pozitív változata lehetne ez. A népszerű kollégák hitelesebbek a lakosság számára, mint a kevésbé ismert kiváló szakemberek. Közülük is azok, akik vállalják a népszerűség terheit. Az általuk végzett tevékenységek, mentések, önfeláldozó szolgálatellátásuk szimpátiát, népszerűséget válthatnak ki a lakosságból.

A példaállítás, és ez által a lakosság megnyeréséhez ki lehetne használni a filmekben rejlő lehetőséget is. Gondolunk itt arra, hogy a szervezetről készített dokumentumfilmek, játékfilmek, filmsorozatok (mint például az Angyalbőrben című sorozat volt), vagy rövid filmek lehetőséget adnak, hogy a lakosság széles rétege elérhető legyen akár a televízió, akár internetes videómegosztók használatával.

2.3 Közös projektek futtatása, közös kutatások

Az önkéntes mentőszervezetek és az önkéntes területvédelmi tartalékosok is rendelkeznek valamilyen szintű jogi személyiséggel. Az önkéntes mentőszervezetek esetében valamilyen tageszervezet, mint gesztorszervezet biztosítja a jogi személyiséget a szervezetnek. A területvédelmi tartalékosok esetében pedig a területvédelmi ezredek szolgálnak jogi személyiséggel. Ez a háttér szükséges ahhoz, hogy a szervezetek közösen indulhassanak nemzeti és nemzetközi pályázatokon.

Jelenleg több olyan lehetőség is van főleg nemzetközi szinten, ahol a szervezetek összefogva pályázhatnak támogatásokra. A pályázati támogatási forma jól egészíti ki a nemzeti normatív támogatásokat. Ennek jó példája az önkéntes mentőszervezeteknél már bevált, a katasztrófavédelem által évente kiírásra kerülő pályázatok rendszere. A beavatkozásokhoz az elhivatottság és a szakmai tudás mellett megfelelő felszereltségre, a kor kihívásainak megfelelő technikai eszközökre van szükség, ezért a katasztrófavédelem lehetőséget nyújt az önkéntes mentőszervezetek tevékenységéhez kapcsolódó járművek, működési költségek finanszírozására, védőruházattal való ellátásukra, valamint a mentőszervezet tagjai oktatásának, vizsgáztatásának támogatására. Az elindított pályázattal rendszer megköveteli, hogy a mentőszervezetek, lehetőség szerint az önkéntes területvédelmi tartalékos egységekkel nemzetközi projekteken során is sikeresen pályázhassanak. Ilyen pályázati rendszereket főleg az Európai Unió, a Visegrádi Négyek, és egyéb kutatás-fejlesztéseket kiíró szervezetek pártfogolnak.

2.3.1 Horizon Europe keretprogram

A keretprogram háttere a Horizon Europe kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról, továbbá az 1290/2013/EU és az 1291/2013/EU rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló 2021/695/EU rendelet. A Horizont Európa az Európai Unió legfontosabb kutatási és innovációs finanszírozási programja.

Fő tevékenységi területei között megtalálható az éghajlatváltozással kapcsolatos kihívásokra megfelelő válaszok adása, hozzájárul az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak eléréséhez, és fokozza az Európai Unió versenyképességét és növekedését. A program megkönnyíti az együttműködést, és megerősíti a kutatás és az innováció hatását az uniós politikák kidolgozásában, támogatásában és végrehajtásában, miközben kezeli a globális kihívásokat. Támogatja a kiváló tudás és technológiák létrehozását és jobb eloszlását [10].

Elősegíti a munkahelyteremtést, teljes mértékben bevonja az Európai Unió tehetséggondozó programját, fokozza a gazdasági növekedést, előmozdítja az ipari versenyképességet és optimalizálja a beruházások hatását a megerősített európai kutatási térségen belül. A programban az Európai Unió és a társult országok jogi személyei is részt vehetnek. A program 3 fő pilléren nyugszik [10].

I. pillér: Kiváló tudomány: A potenciális áttörést jelentő és bomlasztó jellegű, a magánbefektetők számára túl kockázatos, magas potenciállal rendelkező innovációk támogatása.

II. pillér: Globális kihívások és az európai ipari versenyképesség. Olyan intézkedéssorozatok kiadása, amelyek célja, hogy meghatározott időkereten belül merész, inspiráló és mérhető célokat érjenek el.

III. pillér: Innovatív Európa. Nyílt tudománypolitika segítségével a kiadványokhoz való kötelező nyílt hozzáférést és a nyílt tudomány elveinek megvalósítását célozza.

A projektekben részt vevő pályázók jellemzően tudósok, kutatók és kutatási szervezetek, induló vállalkozások, illetve technológiai kutatást és innovációt végző szervezetek [10].

A projektekben jellemzően legalább három különböző ország kutatóinak és más partnereinek konzorciumai vehetnek részt, de lehetőség van egyéni szervezetek és kis konzorciumok (két partner) részvételére is.

A projektek akár 3–4 millió eurós támogatások is lehetnek, főleg a jövőbeli technológiák fejlesztését támogatják, a koncepció igazolására illetve a kutatási eredményeik innovációs potenciáljának tesztelésére.

A program támogatja a magas színvonalú, kiváló ismeretek és a magas színvonalú technológiák létrehozását, jobb terjesztését és átadását az Európai Unióban. Támogatja az Európai Unióban fellelhető tehetségek teljes körű bevonását, elősegíti az együttműködésen alapuló kapcsolatok kialakítását, erősíti a K+I-nak (Kutatás és Innováció) az uniós szakpolitikák kidolgozását, támogatását és végrehajtását. Cél továbbá, hogy támogassa és erősítse az innovatív és fenntartható megoldások elterjedését és alkalmazását az Európai Unió gazdaságában, különösen a kis- és középvállalkozásokban (továbbiakban: kkv-k) és a társadalomban, hogy kezelje többek között az éghajlatváltozással és az Egyesült Nemzetek Szervezete által elfogadott fenntartható fejlődési célokkal összefüggő globális kihívásokat [10].

A program előmozdítja az innováció minden formáját, ideértve az áttörést hozó innovációkat is, és erősíti az innovatív megoldások piaci bevezetését, emellett pedig optimalizálja a beruházások megvalósítását, hogy azok minél nagyobb hatást váltsanak ki az EU tagállamaiban.

Fontos prioritása, hogy az állampolgárok jobban megismerjék a katasztrófákkal kapcsolatos kockázatokat, növeljék helyzetfelismerésüket, cselekvőképességüket, ezáltal növelve az európai társadalom ellenálló képességét. Hatékonyabb ágazati, ágazatközi, a katasztrófakockázat-kezelési ciklus határokön átnyúló koordinálása (a megelőzéstől, a felkészüléstől a mérséklésig, a reagálásig és a helyreállításig) nemzetközi és helyi szinten [10].

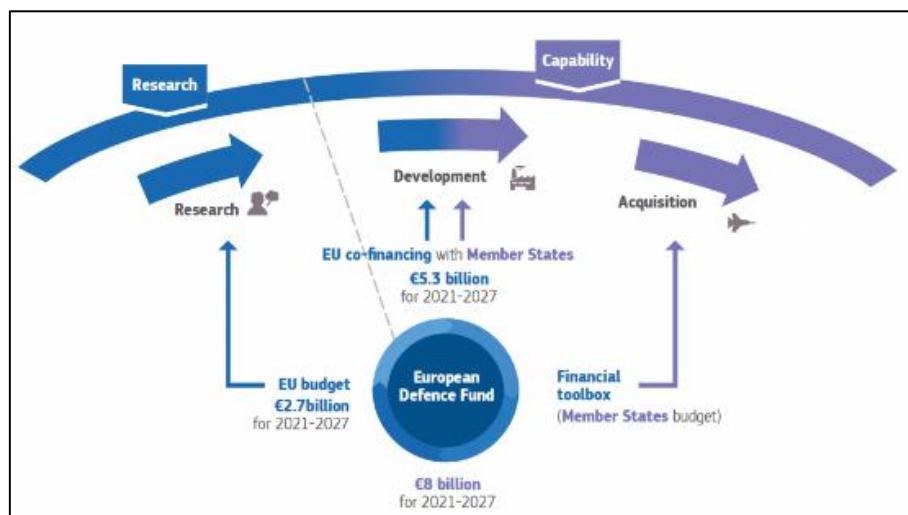
Kijelenthető, hogy az önkéntes mentőszervezetek konzorciumi formában, az előljáró engedélyét követően és támogatásával indulhatnak a meghirdetésre kerülő pályázatokon.

2.3.2 Európai Védelmi Alap pályázatai

Az Európai Védelmi Alap (továbbiakban: EFA) a Bizottság kezdeményezése az együttműködésen alapuló védelmi kutatás és fejlesztés támogatására, valamint egy innovatív és versenyképes védelmi ipari bázis előmozdítására, melyet az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/697 rendelete (2021. április 29.) az Európai Védelmi Alap létrehozásáról és az (EU) 2018/1092 rendelet hatályon kívül helyezéséről hozott létre. A tagállamok erőfeszítéseit kiegészítve és felerősítve az EFA előmozdítja az Európai Unió területén működő vállalatok és kutatási szereplők közötti együttműködést a legkorszerűbb és átjárható védelmi technológiák és berendezések kutatása és fejlesztése terén. Az EFA a kutatás és fejlesztés teljes ciklusa során támogatja a versenyképes és együttműködésen alapuló projekteket, hogy nagyobb hatást gyakoroljon az európai védelmi képességre és az ipari környezetre [11].

Erőteljesen ösztönzi a kkv-k részvételét az együttműködési projekteket, és elősegíti az áttörést jelentő innovatív megoldásokat.

Az EFA-t két, korlátozott időtartamú és költségvetésű tesztprogram előzte meg: a védelmi kutatásra vonatkozó előkészítő fellépés (PADR) és az Európai Iparfejlesztési Program. Az EFA-t 17 tematikus és horizontális cselekvési kategória mentén strukturált éves munkaprogramok keretében hajtják végre, amelyeket a 2021–2027-es többéves pénzügyi keret során stabilan alakítottak ki.

1. ábra EFA támogatási rendszer (Forrás: Id. [12])

A pályázati felhívások a vonatkozó éves munkaprogram elfogadását követően évente kerülnek bevezetésre. Bár számos technológiai fejlesztés a védelmi termékek és rendszerek fokozatos fejlesztését célozza, néhányuk gyökeres változásokat eredményezhet a védelmi ügyek intézésében. Klasszikus példák közé tartozik a kriptográfia, a radar és a tér-alapú helymeghatározó rendszerek. A big data és a mesterséges intelligencia az utóbbi időben kezdte ezt megtenni. A jövőben a kvantum- és más feltörekvő technológiák is előidézhetnek ilyen paradigmaváltásokat.

Az EFA stratégiai prioritásait és munkaprogramját a tagállamokkal való szoros együttműködésben, valamint az Európai Védelmi Ügynökség (EDA) és az EU katonai személyzetének (EUMS) bevonásával határozzák meg. A projekteket olyan prioritások mentén határozzák meg, amelyek célja, hogy hozzájáruljanak az Unió biztonsági és védelmi érdekeihez, összhangban a tagállamok által a közös biztonság- és védelempolitika (KKT) keretében és különösen a képességfejlesztési tervvel (CDP) összefüggésben elfogadott védelmi képességprioritásokkal, és adott esetben figyelembe véve a regionális és nemzetközi prioritásokat (NATO) [13].

Véleményünk szerint az önkéntes mentőszervezetek konzorciumi formában, az előljáró engedélyét követően és támogatásával indulhatnak a meghirdetésre kerülő pályázatokon.

2.3.3 Visegrádi partnerség

A Visegrad Grants a Nemzetközi Visegrádi Alap (a továbbiakban: Visegrádi Alap) által működtetett és finanszírozott támogatási program, amelynek célja a V4-országok (Csehország, Magyarország, Lengyelország, Szlovákia) közötti együttműködés elősegítése a fenntartható regionális együttműködés ötleteinek támogatásával [14]

Világszerte bármely jogi személy, a V4-es országok pályázóit előnyben részesítve, támogatást kérhet a visegrádi támogatások keretében. A visegrádi támogatásokat többoldalú kezdeményezéseknek ítélik oda. Minden pályázatnak tartalmaznia kell a pályázó és a projektpartnerek legalább három különböző V4 országból származó aktív partnerségét.

E szabály alól kivételt képeznek a kétoldalú, határokon átnyúló projektek, amelyek összekapcsolják az egységeket a közös államhatár közelében, és amelyek javaslatai egy adott határvidékhez kapcsolódnak, csak a következő országpárok között: Csehország – Lengyelország, Csehország – Szlovákia, Magyarország – Szlovákia vagy Lengyelország – Szlovákia [[15].

Vissza nem térítendő támogatásokkal olyan innovatív ötletet kívánnak előmozdítani, amelyek magas színvonalú regionális együttműködési projektekként kezelik a közös kihívásokat. Függetlenül attól, hogy milyen területre összpontosít a pályázat (pl. művészet, karitatív feladatok, innovatív vállalkozás, stb.), a lényeg, hogy a regionális együttműködés pozitív változást hozzon a pályázó szakterületén vagy közösségében. Olyan szervezeteket keresnek, amelyek célja a tudás megosztása, az innováció fokozása és a polgárok bevonása a visegrádi régióban és Közép- és Kelet-Európában. Együttműködés olyan szervezetekkel, akik valamely területen innovációt biztosíthatnak - függetlenül attól, hogy egy kis civil csoport, amely a helyi közösségre összpontosít, vagy országos szervezet [15].

Visegrad Grants (3xV4) <i>max. 18 months</i>	At least 3 organizations from 3 different V4 countries, including the applicant
Visegrad+ Grants (3xV4 + 1) <i>max. 18 months</i>	At least 3 organizations from 3 different V4 countries AND at least 1 organization from Western Balkan countries: Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, ² North Macedonia, Montenegro, Serbia OR Eastern Partnership countries: Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Moldova and Ukraine
Strategic Grants (4xV4) <i>min. 12 months, max. 36 months</i>	At least 4 organizations from ALL four Visegrad countries: Czechia, Hungary, Poland, Slovakia
Cross-border Cooperation (2xV4) <i>max. 18 months</i>	At least 2 organizations from neighboring V4 countries. Only the following combinations are possible: CZ-PL CZ-SK HU-SK PL-SK

2. ábra EFA támogatási rendszer (Forrás: [12])

A pályázó szervezetek fő kritériumai: küldetésvezérelt és tudatos, nyitott és együttműködő, célorientált szervezet legyen. Az élet minden területén sokféle tevékenységhez nyújt finanszírozást.

A határmenti területeken a kölcsönös megértés javítására törekvő kis határokon átnyúló projektektől kezdve a többoldalú kezdeményezésekig, amelyek az egész régióban az emberek javát szolgálják. Öt alapvető kritériumot alkalmaz a projektjavaslatok minőségének értékelésére. Emellett figyelembe veszi a pályázat viszonylagos erősségét az ugyanazon fókuszterületre és a támogatott projektek földrajzi egyensúlyára beérkezett többi kérelemhez képest is. A pályázatok elbírálása tanácsadó jellegű, nem pedig döntéshozatali jellegű. A támogatásról a Nagykövetek Tanácsa dönt [15]. Meglátásunk szerint az önkéntes mentőszervezetek konzorciumi formában, az előjáró engedélyét követően és támogatásával indulhatnak a meghirdetésre kerülő pályázatokon.

3. BEFEJEZÉS

A tanulmány 1. és 2. részében áttekintettük az önkéntes mentőszervezetek és az önkéntes területvédelmi tartalékos rendszer kapcsolódási pontjait, az együttműködés főbb pontjait és felvázoltunk fejlesztési lehetőségeket.

Az I. fejezetben a Bevezetésben részleteztük, hogy az önkéntesség, az önkéntes feladatvállalás több évszázados múltra tekint vissza a magyar társadalomban, és egy olyan háttérrel biztosít, amelyre nyugodtan fel tudta építeni a katasztrófavédelem az önkéntes mentőszervezetek, míg a Magyar Honvédség az önkéntes területvédelmi tartalékosok rendszerét.

A II. fejezetben elemeztük a járási mentőcsoportok kialakulásának, rendszerének kereteit, a kiképzéssel kapcsolatos módszertant, alkalmazásuk aspektusait.

A III. fejezetben vizsgáltuk az önkéntes területvédelmi tartalékos rendszer kialakulásának, felépítésének kereteit, kiképzésük módszereit, alkalmazásuk lehetőségeit.

A IV. fejezetben a közös kapcsolódási pontokat vettük górcső alá, és megállapítottuk, hogy a két eltérő struktúrájú szervezet alapfeladata eltérő, de mégis hasonló, hiszen mindegyikük Magyarország biztonságának fontos sarokpontja. Elemeztük a kialakult együttműködés területeit Vas vármegyében, részletesen kitértünk a közös gyakorlatok lebonyolítására és az önkéntesek toborzásának eddigi módozataira.

Az V. fejezetben az önkéntes mentőszervezetek és az önkéntes területvédelmi tartalékos rendszer közös fejlesztési lehetőségeire kerestünk válaszokat. Terjedelmi okok miatt kiemelten csak a közös elméleti és gyakorlati képzésekkel, oktatással, az önkéntesek utánpótlásának fejlesztési lehetőségeivel, valamint a szervezetek részére a finanszírozást kiegészítő közös projektek futtatására fókuszáltunk.

Véleményünk szerint az együttműködés fejlesztése, közös megoldási módok kidolgozása hatékony elősegíti Magyarország biztonságának fokozását, pozitív hatást vált ki a társadalom önvédelmi mechanizmusában, az állampolgárok felelős gondolkodásmódjának fejlesztésében.

A tanulmányban felvázolt javaslatok, véleményünk szerint, elősegítik a többi vármegyében is az együttműködést a katasztrófavédelem és a magyar honvédség között.

- [1] „Központi Statisztikai Hivatal,” [Online]. Elérhetőség: https://www.ksh.hu/teruletiatlasz_kozigazgatasi_egysegek (2023.03.27.)
- [2] „Belföldi Hírek,” [Online]. Elérhetőség: <https://www.belfoldihirek.com/telepules-hirek/tortenelmi-esemenyek-tartom-a-jarasok-ujboli-megszervezeset-interju-harangozobertalannal-vas-megye-kormany megbizottjaval> (2023.03.27.)
- [3] Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, *Együttműködési Megállapodás, a Vas Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság és a Magyar Honvédség Katonai Igazgatási és Központi Nyilvántartó Parancsnokság között*, Szombathely, 2021.
- [4] Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság, „A 2018. évi védelmi felkészítés feladatainak végrehajtásához szükséges előirányzat átcsoportosításáról, valamint a védelmi felkészítéshez kapcsolódó feladatokról szóló 34/2018. számú Főigazgatói intézkedés,” 2018. [Online]. Elérhetőség: BM OKF Intranet normatár (2023.03.27.)
- [5] Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, *Felkészítési, Levezetési és Értékelési Terv a vas megyei komplex védelmi igazgatási, honvédelmi, téli felkészülési gyakorlatra (A Kőszegi Járási Írottkeő Mentőcsoport és a Szombathelyi Járási Borostyánkő Mentőcsoport honvédelmi és polgári védelmi gyakorlat, Szombathely, 2018.*
- [6] Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, *Felkészítési, Levezetési és Értékelési Terv a „Vasi Védelem 2019” gyakorlatra (A Celldömölki Járási Kemenesalja Mentőcsoport és a Sárvári Járási Rába Mentőcsoport minősítő gyakorlata)*, Szombathely, 2019.
- [7] Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, *Felkészítési, Levezetési és Értékelési Terv az „Összefogás 2019” gyakorlatra (A Körmend Járási Rábavölgye Mentőcsoport, a Szentgotthárd Járási Hármashatár Mentőcsoport és a Vasvár Járási Hegyhát Mentőcsoport újraminősítő gyakorlata)*, Szombathely, 2019.
- [8] Vas Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, *Felkészítési, Levezetési és Értékelési Terv a települési önkéntes mentőszervezetek nemzeti minősítő gyakorlatára*, Szombathely, 2021.
- [9] „62/2011. (XII. 29.) BM rendelet a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól,” [Online]. Elérhetőség: <https://njt.hu/jogszabaly/2011-234-20-22> (2023.03.27.)
- [10] Az Európai Parlament és a Tanács (EU), „A Horizont Európa kutatási és innovációs keretprogram létrehozásáról, valamint részvételi és terjesztési szabályainak megállapításáról szóló 2021/695 rendelete,” 28 04 2021. [Online]. Elérhetőség: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0695&qid=1679905912270&from=EN> (2023.03.27.)
- [11] Az Európai Parlament és a Tanács (EU), „Az Európai Védelmi Alap létrehozásáról és az (EU) 2018/1092 rendelet hatályaon kívül helyezéséről szóló 2021/697 rendelete),” 29 04 2021. [Online]. Elérhetőség: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0697&from=EN> (2023.03.27.)
- [12] Az Európai Parlament Bizottságának Közleménye, „Az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának az Európai Védelmi Alap felállítása,” 7 6 2017. [Online]. Elérhetőség: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017R0007&from=EN>

[lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017DC0295&from=LT](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017DC0295&from=LT)
(2023.03.27.)

- [13] Az Európai Parlament és a Tanács (EU), „Az Európai Védelmi Alap létrehozásáról és az (EU) 2018/1092 rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 2021/697 rendelete,” 29 03 2021. [Online]. Elérhetőség: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0697&from=EN> (2023.03.27.)
- [14] „Visegrádi támogatások,” [Online]. Elérhetőség: https://s3.eu-central-1.amazonaws.com/uploads.mangoweb.org/shared-prod/visegradfund.org/uploads/2022/12/Guidelines_2022.pdf (2023.03.27.)
- [15] „Visegrádi Alap,” 2023. [Online]. Elérhetőség: <https://www.visegradfund.org/apply/grants/> (2023.03.27.)